

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Koloveden kansallispuistosta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että valtion alueille Kolovedellä Enonkosken, Heinäveden ja Savonrannan kuntiin perustetaan kansallispuisto. Kansallispuiston perustamisen tarkoitus on säilyttää tämä Saimaan saaristo- ja metsäluonnon hyvin edustava osa ja edistää luonnonharrastusta, luonnon virkistyskäyttöä sekä luonnon- ja muuta ympäristöntutkimusta. Säätämällä laki pannaan täytäntöön moneen otteeseen tehty ehdotus kansallispuistosta, mihin myös seutukaavan suojelualuevaraus viittaa. Tällä ta-

voin saa päätöksensä myös valtioneuvoston vuosina 1984 ja 1988 eduskunnalle ympäristönsuojelusta antamissa selonteoissa luvattu selvitys Koloveden alueen suojelutarpeesta ja -tavasta. Suojeltavan alueen pinta-ala on noin 2 300 hehtaaria, mistä kasvullista metsämaata on noin 2 005, kitumaata 270 ja joutomaata noin 25 hehtaaria. Ehdotettu laki on tarkoitus panna voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

Maamme alkuperäinen luonto on häviämässä ilman nimenomaisia suojelutoimia. Luonnonsuojelualueiden perustaminen onkin lähes ainoa keino turvata vastedes Suomen luonnon monimuotoisuus. Maamme luonnonsuojelualueverkon runko on kansallis- ja luonnonpuistot, joissa säilyy laajahkoja näytteitä maamme eri osien luonnosta. Etenkin kansallispuistoja tulisi perustaa maan eri osiin nimenomaan siten, että niissä olisi kullekin luonnonmaakunnalle tyypillisiä ekosysteemejä, luonnontyyppejä ja maisemakokonaisuuksia.

Suomen luonnonsuojelualueverkkoa on kehitetty viime vuosina perustamalla etenkin uusia kansallispuistoja sekä laajentamalla vanhoja. Suurimmat luonnonsuojelualueemme ovat Lapissa sekä Lapin ainutlaatuisen luonnon että valtion runsaan maanomistuksen vuoksi. Suo-

men kansallis- ja luonnonpuistojen yhteinen pinta-ala on nykyisin noin 823 500 hehtaaria, mistä eteläborealisessa kasvillisuusvyöhykkeessä on vain noin 7 600 hehtaaria. Jo aiemmin perustetut 22 kansallispuistoa täyttävät yhdessä verrattain hyvin kansallispuistoverkolle asetetut tavoitteet. Eräiltä osin verkkoa tulisi vielä täydentää etenkin maan eteläpuoliskossa.

Suomelle varsin tunnusomaisella ja tärkeällä Suur-Saimaan luonnonmaantieteellisellä alueella on tällä haavaa vain yksi iso luonnonsuojelualue, Linnansaaren kansallispuisto Rantasalmella. Koska yhtiöiden ja yksityisten rannoille rakennetaan yhä enemmän loma-asuntoja, viimeisten rakentamattomien ranta- ja saaristoalueiden merkitys sekä yleiselle virkistyskäytölle että luonnonsuojelulle kasvaa jatkuvasti. Siksi Koloveden kansallispuiston perustaminen täydentäisi olennaisella tavalla Saimaan saaristoluonnon suojelua.

Kolovesi on Suur-Saimaalla harvinainen, korkokuvaaltaan suuresti vaihteleva saaristo kapeine salmineen ja lahtineen. Alueen maisemat ovat erikoisuus suomalaisessa järviluonnossa. Maisemaa hallitsevat luode-kaakkoisuuntaiset suurmuodot ja kalliooperän ruhjeisuus. Selkäviedetkin ovat kapeita ja niiden rannat kallioisia ja karuja. Vedestä kohoavat, kauas näkyvät kallionjyrkänteet ja mäet ovat korkeimmillaan yli 50 metriä järven pinnasta ja noin 130 metriä merenpinnasta. Toisaalta kapeat, syvälle saarten sisäosiin työntyvät lahdet muistuttavat rehevien pikkujärvien luontoa. Alue on säilynyt erämaisena ja maisemaltaan jokseenkin eheänä.

Kolovedellä on myös erityinen maisemallinen ja kulttuurihistoriallinen arvo siksi, että se on kalliomaalauksineen ainutlaatuinen esimerkki kivikauden väestön erämaisemasta.

Koloveden arvo yleiselle retkeily- ja virkistyskäytölle on suuri koko Saimaan kannalta, koska valtio jo omistaa tärkeimmät alueet ja koska alue on Heinäveden matkustajalavareitin ja veneväylän lähellä. Vaikka Koloveteen tutustuminen ja siellä liikkuminen olisi vapaata ja vaikka siellä ei liiemmästi rajoitettaisi paikallisten asukkaiden perinteistä luonnonkäyttöä, kansallispuiston hoidossa ja käytössä tulee ottaa erityisen tarkasti huomioon alueen herkästi kuluva ja häiriytyvä luonto.

Koloveden kansallispuiston perustamisen päätarkoitus on säilyttää Suomen eteläboreaalisen kasvillisuusvyöhykkeen metsiä luonnontilaisina. Etelä-Suomen jäljellä olevista isoista metsäalueista Kolovesi on poikkeuksellisen arvokas ja monimuotoinen. Alueen metsistä lähes 60 prosenttia on yli satavuotiaita. Kasvillisuusvyöhykkeelle tyypillisiä tuoreiden kankaiden ja niitä rehevämpien kasvupaikkojen yli satavuotiaita metsiä on 443 hehtaaria, kun niitä koko kasvillisuusvyöhykkeen kansallis- ja luonnonpuistoissa on tätä nykyä vain 680 hehtaaria. Kaikkiaan tässä vyöhykkeessä on suojeltu metsiä kansallis- ja luonnonpuistoissa noin 5 600 hehtaaria ja kaikilla eri luonnon-suojelualueilla vain noin 0,1 prosenttia vyöhykkeen metsämaan koko pinta-alasta. Koloveden kaltaiset, pitkään hakkaamatta olleet, vaihtelevat metsät ovat hyvin tärkeitä monille taantuneille tai uhanalaisille eliölajeille. Noin puolet Koloveden metsämaan metsistä on metsätaloudellisesti yli-ikäisiä tai ylitieheitä metsiä, joissa syntyy runsaasti monille uhanalaisille eliöille välttämätöntä lahoavaa puuainesta.

Tavallisimmat Koloveden metsien kasvu- paikkatyypit ovat kuivahko, tuore ja lehtomainen kangas sekä korvet. Erityisen merkittävä seikka on Koloveden vanhojen ja vanhahkojen sekametsien runsaus. Yli 80-vuotiaista kuivahkojen kankaiden ja niitä rehevämpien kasvu- paikkatyypin metsistä 67 prosenttia on sellaisia, että niissä on koivua yli 10 prosenttia puuston kuutiomäärästä ja 14 prosenttia sellaisia, että haavan osuus niissä on yli 10 prosenttia. Koloveden alueen metsät ovat pääosiltaan syntyneet luontaisesti.

Melko lähellä oleva Linnansaaren kansallispuisto eroaa Kolovedestä sekä vesiluontonsa että metsiensä puolesta. Linnansaaren metsät ovat syntyneet pääosassa rajujen hakkuiden, kaskeamisen ja laiduntamisen jäljiltä ja lähes kaikki Linnansaaren metsät ovat alle satavuotiaita.

Kolovesi on saimaannorpalle mitä tärkein alue. Norpan pesimätiheyden on todettu olevan Kolovedellä suuremman kuin muualla Saimaalla. Ihmisen aiheuttamat häiriöt ovat olleet vähäisiä ja alueen vedet ovat Saimaan puhtaimpia. Koloveden metsien säilyttämisellä hakkuutoiminnan ulkopuolella on merkitystä norpan suojelulle, koska hakkuista aiheutuvat häiriöt etenkin pesintäaikana voidaan siten välttää. Kolovedellä on paljon häiriöille alttiita saimaannorpan pesäpaikkoja, koska vedet ovat kapeita ja koska norppa käyttää pienten lahtienkin rantoja pesintään.

Maailman Luonnon Säätiön saimaannorppatyöryhmä on sitä mieltä, että Koloveden erityisolot tekevät mahdolliseksi suojella siellä norppaa tehokkaammin kuin missään muualla. Valtio omistaa suurimman osan norpan pesimärannoista ja alueella on tavallista vähemmän loma-asutusta. Alueella ei ole tehty talvi-aikaisia hakkuuta eikä sinne ole rakennettu talviteitä. Vakava öljyvahinko on myös epätodennäköinen, koska alueella ei ole syväväylää. Latvavesistönä Kolovesi on säilynyt ns. ympäristömyrkyiltä lähes kokonaan.

Kansallispuistoon kuuluisi noin 2 300 hehtaaria valtion omistamia alueita Enonkosken, Heinäveden ja Savonrannan kunnissa.

Koloveden alue on viimeisiä erittäin merkityksellisiä ja laajoja Etelä-Suomen järvisaaristoja, jotka valtion omistamina on mahdollista rauhoittaa luonnonsuojelulain nojalla.

2. Asian valmistelu

Koloveden alueen luonnon suojeleminen on ollut vireillä jo 1960-luvun lopulta lähtien, kun korkein oikeus luonnonsuojelun ja muun yleisen edun vuoksi kumosi Itä-Suomen maanjako-oikeuden päätöksen luovuttaa Vaajasalon valtionmaasta alueita maankäyttölain tarkoituksiin. Koloveden alue kuului ympäristönsuojelun neuvottelukunnan vuonna 1973 tekemiin kansallisuistoehdotuksiin noin 3 200 hehtaarin laajuisena sekä kansallisuistokomitean ehdotukseen (komiteanmietintö 1976:88) uusista kansallisuistoista noin 5 700 hehtaarin laajuisena. Valtioneuvosto ei kuitenkaan sisällyttänyt 24 päivänä helmikuuta 1978 tekemäänsä periaatepäätökseen uusista kansallisuistoista Koloveden aluetta, koska monet lausunnonantajat pitivät komitean ehdotusta alueeltaan liian laajana.

Kansallisuistokomitean mukaan Koloveden alue kuuluu tärkeimpään eli ensimmäiseen arvoluokkaan. Valtioneuvoston selonteossa eduskunnalle ympäristönsuojelusta 28 päivänä syyskuuta 1984 luvattiin, että Koloveden alueen suojelutarve ja -tapa selvitetään. Ympäristöpolitiikasta 31 päivänä toukokuuta 1988 eduskunnalle annetun valtioneuvoston uuden selonteon mukaan kansallisuistot, luonnonpuistot ja soidensuojelualueet, joiden perustamisesta tai laajentamisesta joko on jo tehty periaatepäätös tai jotka mainitaan valtioneuvoston eduskunnalle vuonna 1984 ympäristönsuojelusta antamassa selonteossa, pyritään perustamaan viimeistään vuoden 1990 alussa. Vahvistetussa Etelä-Savon seutukaavassa Koloveden alue on merkitty SU 1 -alueeksi (luonnonsuojelulain, 71/23, nojalla suojeltavaksi tarkoitettu alue) noin 2 350 hehtaarin laajuisena.

Mikkelin lääninhallituksen tehtyä 19 päivänä syyskuuta 1980 aloitteen valtioneuvostolle Koloveden kansallisuiston perustamisesta totesi maa- ja metsätalousministeriö metsähallitukselle lähettämässään kirjeessä, että Koloveden alue kuuluu maamme arvokkaimpiin luonnonalueisiin, jonka suojelu olisi viipymättä järjestettävä. Maa- ja metsätalousministeriön ja metsähallituksen kesken neuvoteltiin alueesta ja sovittiin suojeltavaksi tarkoitettun alueen rajauksesta. Ministeriö kielsi metsätaloustoimet Koloveden alueella.

Metsähallitus vastasi kuitenkin 28 päivänä marraskuuta 1980 maa- ja metsätalousministe-

riölle, että Koloveden saaristoa voidaan parhaiten suojella ja käyttää perustamalla sinne valtion retkeilyalue. Helmikuussa 1986 jättivät Enonkosken, Heinäveden ja Savonrannan kunnat maa- ja metsätalousministeriölle ja ympäristöministeriölle esityksen, jonka mukaan Koloveden saaristoalueelle ja Huhtiniemen entiselle metsänvartijatilalle olisi perustettava ulkoilulain mukainen valtion retkeilyalue. Metsähallitus antoi puoltavan lausunnon kuntien esityksestä ja ehdotti uudelleen maa- ja metsätalousministeriölle, että Koloveden saaristoon perustettaisiin noin 2000 hehtaarin laajuinen valtion retkeilyalue.

Maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön kesken sovittiin syyskuussa 1986, että ympäristöministeriö ja metsähallitus selvittävät yhdessä Koloveden alueen käyttöä. Alueen rajoista päästiin tällöin yksimielisyyteen, mutta ei selvitetty, miten kansallisuisto ja valtion retkeilyalue eduiltaan ja haitoiltaan eroaisivat toisistaan. Siksi ympäristöministeriö asetti 23 päivänä joulukuuta 1987 työryhmän selvittämään Koloveden alueen käyttöä ja suojelua.

Työryhmä tutki Koloveden käyttövaihtoehtoina metsähallituksen laatimaa retkeilyalue-suunnitelmaa, kansallisuistohanketta ja mahdollisuutta perustaa alueelle erityinen luonnonsuojelualue, missä rajoitetut metsätaloustoimet olisivat sallittuja.

Työryhmä arvioi vaihtoehtoja luonnonsuojelutavoitteiden saavuttamismahdollisuuksien ja taloudellisten vaikutusten kannalta. Kolovesi -työryhmän päätelmien mukaan Koloveden alueen nykyiset luonnonarvot voivat säilyä kokonaan vain, jos alueelle perustetaan kansallisuisto. Se turvaisi varmimmin saimaannorpan suojelun ja pesimärauhan sekä alueen luonnonolot.

Erityisellä suojelualueella, jolla sallittaisiin varovainen metsänkäyttely, arvokkaimpia vanhoja ja luontaisia metsiä voitaisiin suojella tyydyttävästi ja maisema säilyisi. Alueen luontokokonaisuus kuitenkin pirstoutuisi ja sen erämainen luonne katoaisi.

Valtion retkeilyalueella luonnon moninaisuus heikkenisi. Metsää hakattaisiin niissä osissa aluetta, missä se on taloudellisesti järkevintä. Siten suurimmasta osasta alueen vanhoja, ekologisesti monipuolisia luonnontilaisia metsiä tulisi talousmetsien kaltaisia. Selkäviesien kauniit maisemat sen sijaan säilyisivät. Sai-

maannorpan suojele edellyttäisi, että alueella hakattaisiin vain syyskesällä ja syksyllä.

Kaikkien vaihtoehtojen merkitys matkailu-, virkistys- ja retkeilykäytölle riippuisi ratkaisevasti alueella kävijöiden käytettävissä olevista palveluista. Valtion retkeilyalueelle palvelut ehkä saataisiin nopeimmin, koska tällaisia alueita vielä on aika vähän ja koska retkeilyalue voidaan perustaa hallinnollisesti yksinkertaisemmin valtioneuvoston päätöksellä.

Ympäristöministeriö on pyytänyt Kolovesi-työryhmän selvityksestä lausunnon maa- ja metsätalousministeriöltä, Mikkelin lääninhallitukselta, Enonkosken, Heinäveden ja Savonrannan kunnilta, Etelä-Savon seutukaavaliitolta ja Suomen luonnonsuojeluliitolta.

Maa- ja metsätalousministeriö yhtyy suurelta osin Kolovesi-työryhmän näkemyksiin alueen merkityksestä luonnon- ja maisemasuojelulle ja katsoo, että selvitys antaa monipuolisia ja perusteellisia tietoja Koloveden tulevan käytön pohdintaa varten.

Mikkelin lääninhallitus tähdentää, että Koloveden aluetta on maakunnassa alun perin pidetty tärkeimpänä alkuperäisen luonnon suurista suojeluhankkeista. Siksi Kolovesi on sisällytetty myös seutukaavaan SU 1 -alueena. Lääninhallituksen mielestä Koloveden luonnonsuojelun tulisi olla kansallispuisto, jonka hoito- ja käyttösuunnitelmassa ja järjestysäännössä olisi muun muassa turvattava paikallisen väestön tarpeet kalastukseen ja hirven sekä pienriistan metsästyksen.

Enonkosken kunnanhallitus pysyy edelleen kannassaan, jonka mukaan alueelle olisi perustettava valtion retkeilyalue, jotta aluetta ei enää laajennettaisi ja jotta paikallisen väestön virkistyskäyttömahdollisuudet säilyisivät täysimääräisinä. Heinäveden kunnanhallitus pohtii lausunnossaan laajalti Koloveden eri käyttömuotojen taloudellisia vaikutuksia työllisyyteen ja kuntien talouteen sekä mahdollisen luonnonsuojelun muiden haittoja. Kunnanhallitus katsoo, että suojelualue aiheuttaa tuntevia taloudellisia menetyksiä kunnille ja toistaa siten kunnan näkemyksen, että Koloveden saaristoon ja Huhtiniemen alueelle pitäisi perustaa valtion retkeilyalue. Savonrannan kunnanhallitus vaatii, että Koloveden alueen tulevan käytön vaikutukset työllisyyteen ja kuntien verotuloihin tulee korvata täysimääräisesti. Kunnanhallitus esittää, että Kolovedelle tulisi perustaa valtion retkeilyalue ulkoilulain nojalta.

Etelä-Savon seutukaavaliiton liittohallitus on sitä mieltä, että työryhmän käsittelemä valtion retkeilyaluehanke ei täytä seutukaavan vaatimuksia. Erityinen suojelualue ja etenkin kansallispuisto toteuttavat sellaisenaan seutukaavan. Seutukaavaliiton liittohallitus pitää tärkeänä, että kalastusta, metsästystä, marjastusta ja luonnon muuta tällaista käyttöä ei rajoiteta enempää kuin tavanomaisesti. Taloudelliset menetykset täytyy korvata alueelle suorana valtion pysyvänä tukena joko kehittämällä Kolovettä tai muilla kuntien osoittamilla keinoilla.

Suomen luonnonsuojeluliiton käsityksen mukaan metsähallituksen ehdottamalla Koloveden retkeilyalueella voitaisiin tehdä lähes samanlaisia hakkuita kuin talousmetsässä. Retkeilyalueen perustaminen nimenomaan Koloveden alueelle on liiton mielestä sopimatonta ja aiheuttaa luonnonsuojelulle suuria menetyksiä. Luonnonsuojeluliitto katsoo, että kansallispuiston perustaminen Kolovedelle on oikea ja ainoa keino vahvistaa uhanalaisen järvi- ja metsäluonnon suojele maassamme.

3. Esityksen organisatoriset vaikutukset

Koloveden kansallispuistoa hallitsisi, kuten nytkin, ja hoitaisi metsähallitus. Kansallispuiston perustamisella ei siis olisi välittömiä organisatorisia vaikutuksia.

Koloveden kansallispuiston hoitoa ja käyttöä on tarkoitus edistää. Alueella kävijöille olisi järjestettävä palveluja. Koloveden alueen hoito ja käyttö on kokonaisuudessaan järjestettävä erityisen huolellisesti, koska alueen luonto on häiriöille altista ja maasto kuuluu herkästi. Kansallispuistoon olisi rakennettava rantautumis- ja tulentekopaikkoja sekä polkuja, mutta ainakaan alueen saarissa ei tulisi olla tarjolla palveluja, jotka olennaisesti laajentaisivat nykyisiä mahdollisuuksia käyttää saarten aluetta.

Kansallispuiston hoidon kehittämistä aiheutuu aikanaan tarve palkata henkilöstöä sekä hankkia kalustoa. Koloveden kansallispuiston hoitoon ja käyttöön tarvitaan keskimäärin ainakin kolme henkilöä. Koloveden kansallispuistolla ja Rantasalmella Linnansaaren kansallispuistolla voi ainakin osittain olla yhteistä henkilöstöä.

Henkilöstön palkkaamisesta sekä kansallispuiston hoidosta ja käytöstä aiheutuva rahoitustarve otetaan kansallispuiston perustamisen jälkeen huomioon maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonalojen tulo- ja menoarvioehdotuksissa.

4. Esityksen taloudelliset ja muut vaikutukset

Koloveden alueen kokonaispinta-ala on noin 2 300 hehtaaria, mistä metsämaata noin 2 005 hehtaaria sekä kitumaata noin 270 hehtaaria ja joutomaata noin 25 hehtaaria. Alueen puuston vuotuinen keskimääräinen kasvu on noin 8 300 m³, mikä rahassa on noin miljoona markkaa. Kansallispuiston perustamisen jälkeen alueella ei tehdä metsätaloustoimia.

Pääosa Koloveden metsistä on saarissa jyrkien kallioiden ja hyvin kivikkoisten alueiden ympäröiminä kaukana teistä, joten metsien hyödyntäminen olisi joka tapauksessa hankalaa ja kallista. Seutukaavan ja muiden, Koloveden alueen käyttöä rajoittavien päätösten (metsähallituksen aarnialueet, maisemansuojeluohje) vuoksi metsiä ei voida muutoinkaan hyödyntää täysimääräisesti. Siksi ehdotetun lain säätäminen ei vaikuta merkityksellisesti valtionalouteen.

Koloveden kansallispuiston perustaminen merkitsee, että noin 2 000 hehtaaria metsätalousmaata jää lopullisesti pois talouskäytöstä. Tämä merkitsee laskennallisesti kahdeksan pysyvän metsätyöpaikan menetystä metsähallituksen Savonlinnan hoitoalueessa. Metsätalou-

den työpaikkojen vähennyksellä ei ole olennaista vaikutusta koko seudun työllisyyteen, sillä Koloveden alue on jo kauan ollut poissa metsätaloustoiminnasta. Enonkosken ja Savonrannan, jotka ovat pieniä kuntia, kannalta työpaikkojen vähennys kuitenkin on tuntuva, koska korvaavia työpaikkoja ei metsätalouteen juurikaan synny. Tosin ammattitaitoisesta metsätyväestä on jo puutetta monissa osin Suomea ja alalle ennustetaan työvoimapulaa koko maassa.

Koloveden kansallispuiston perustaminen tukee seudun luonnon yleistä virkistyskäyttöä ja tarjoaa siten uusia työpaikkoja kansallispuiston hoidossa ja käytössä sekä aikaa myöten pienissä matkailuyrityksissä.

Enonkosken, Heinäveden ja Savonrannan metsäverotuloihin lain hyväksyminen ei vaikuttaisi, sillä jos Koloveden kansallispuisto perustetaan, valtio korvaa luonnonsuojelulain 5 a §:n nojalla kunnille alueen metsän tuottoa vastaavan metsäverotulon vähentymisen.

Palkkatulojen kunnallisveron menetykset asianomaisille kunnille ovat yhteensä noin 90 000 markkaa vuodessa.

Koloveden kansallispuiston perustaminen ei estä alueen virkistys- ja retkeilykäyttöä. Tarkoitus ei ole myöskään rajoittaa paikallisten asukkaiden hirven metsästystä, ei myöskään kalastusta eikä marjastusta. Kansallispuiston perustamisen jälkeen metsähallitus laatii Koloveden kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman, jossa riittävän yksityiskohtaisesti säännellään alueen käyttöä ja hoitoa sekä turvataan paikallisen väestön asianmukaiset edut.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälässä säädetään, että Koloveden alueen valtionmaille perustetaan luonnonsuojelulain mukainen erityinen suojelualue. Alue on yleisperustelun mukaisesti sellainen luonnonkaunis ja luontonsa puolesta muutenkin niin huomattava paikka, että luonnonsuojelulain 1 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset suojelualueen perustamiseen ovat olemassa. Alueen nimi on Koloveden kansallispuisto. Samalla säädetään kansallispuiston perustamistarkoi-

tuksesta. Kansallispuisto perustetaan, jotta voitaisiin säilyttää tämä edustava osa Saimaan saaristoa ja eteläboreaalisen kasvillisuusvyöhykkeen metsäluontoa sekä edistää luonnonharrastusta, luonnon virkistyskäyttöä ja ympäristöntutkimusta.

2 §. Kansallispuiston rajat on merkitty hallituksen esityksen liitteessä olevaan karttaan.

Pykälässä on kansallispuiston rajan käymistä ja merkitsemistä koskeva säännös, joka on samansisältöinen kuin vastaava säännös muiden luonnonsuojelualueiden perustamista kos-

kevissa laeissa, kuten eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain (674/81) 6 §:ssä. Maa- ja metsätalousministeriö on 15 päivänä kesäkuuta 1982 tehnyt päätöksen eräiden valtion omistamille alueille perustettujen luonnonsuojelualueiden rajojen merkitsemisestä (449/82). Tarkoitus on, että myös Koloveden kansallispuiston rajojen merkitsemisessä sovellettaisiin tätä päätöstä.

3 §. Pykälään on otettu säännös luonnonsuojelua valvovan viranomaisen haltuunotto-oikeudesta. Säännös on samansisältöinen kuin vastaava säännös muiden luonnonsuojelualueiden perustamista koskevissa laeissa, kuten mainitun vuoden 1981 lain 8 §:ssä.

4 §. Pykälä on yhdenmukainen muiden jo perustettujen luonnonsuojelualueiden vastaavien säännösten, kuten mainitun vuoden 1981 lain 9 §:n, kanssa. Säännöksen mukaan voitaisiin kansallispuistoon välittömästi rajoittuva, valtion omistukseen siirtynyt alue liittää ympäristöministeriön päätöksellä kansallispuistoon. Yksityisten omistamia alueita on tarkoitus hankkia valtiolle, jos ne muutoin sopivat puistoon liitettäviksi. Ehdotettua kansallispuistoa vastapäätä, kapeiden järvenselkien rannoilla on paljon sellaisia yhtiöiden ja yhteisöjen omistamia ranta-alueita, joiden hankkiminen valtiolle niiden liittämiseksi kansallispuistoon olisi tärkeää luonnonsuojelulle.

5 §. Koloveden kansallispuiston perustamisen tarkoitus on turvata alueen luonnontila. Kansallispuiston rauhoitusmääräykset annetaan luonnonsuojelulain 2 §:n 2 momentin nojalla asetuksella. Tämän lisäksi on tarpeen säätää eräistä muistakin alueen käytön ja muun hoidon järjestämistä koskevista seikoista. Luonnos asetukseksi on esityksen liitteenä.

2. Yksityiskohtaiset säännökset ja määräykset

Luonnonsuojelulain 1 §:n 2 momenttiin sisältyvän periaatteen mukaan erityisen suojelualueen perustamisen päätarkoitus on säilyttää

alueen luonto. Luonnonsuojelulain 2 §:n 2 momentin nojalla annettavalla asetuksella onkin tarkoitus kieltää Koloveden kansallispuistossa sellaiset toimet, jotka saattavat muuttaa alueen luonnonoloja tai vaikuttaa epäedullisesti sen kasvillisuuden tai eläimistön säilymiseen. Niinpä alueella ei saisi hakata metsää, ojittaa metsää tai suota, ottaa maaperän tai kallioperän aineksia, rakentaa rakennuksia, teitä tai laitteita, tappaa, pyydystää tai hätyyttää eläimiä taikka ottaa tai vahingoittaa kasveja tahi näiden osia. Näistä määräyksistä säädettäisiin kuitenkin lähinnä kansallispuiston asianmukaisen hoidon ja käytön edellyttämiä poikkeuksia. Siten ei paikallisten asukkaiden harjoittamaa hirvenmetsästystä eikä kalastusta ole tarkoitus rajoittaa tähänastista enempää. Hirvenmetsästyksestä määrättäisiin järjestyssäännössä hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti. Myöskään jokamiehenoikeuteen perustuvaa liikkumista ei pääosassa aluetta rajoitettaisi. Sen sijaan kulumiselle erityisen herkissä tai muuten luontonsa vuoksi aroissa paikoissa, esimerkiksi saimaanorpan pesimisalueilla, tulisi liikkumista voida tarvittaessa rajoittaa.

Koloveden kansallispuistoa koskevat määräykset otetaan kansallispuiston järjestyssääntöön. Siihen kuuluvat yhtäältä edellä tarkoitettussa asetuksessa annetut rauhoitusmääräykset ja toisaalta sellaiset määräykset, jotka valtio maanomistajana muutoinkin on oikeutettu ja velvollinen antamaan luonnonsuojelualueidensa käytöstä.

Koloveden kansallispuiston hoitoon kuuluvia tehtäviä varten on tarkoituksena laatia hoito- ja käyttösuunnitelma. Tämä suunnitelma koskisi toimia, jotka on tarkoitus tehdä alueen käytön ohjaamiseksi.

3. Lain voimaantulo

Lain ehdotetaan tulevan voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus.

Laki

Koloveden kansallispuistosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Saimaan saaristoluonnon, saimaannorpan elinympäristön ja Etelä-Suomen metsäluonnon suojelemiseksi sekä luonnonharrastusta, virkistystä ja ympäristöntutkimusta varten muodostetaan Enonkosken, Heinäveden ja Savonrannan kuntiin valtion omistamille alueille luonnonsuojelulain (71/23) mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi Koloveden kansallispuisto.

2 §

Kansallispuiston alue

Koloveden kansallispuiston alueen pinta-ala on noin 2 300 hehtaaria ja sen rajat on merkitty punaisella katkoviivalla tämän lain liitteenä olevaan karttaan.

Kansallispuiston rajat on määrättävä noudattamalla soveltuvin osin, mitä jakolaissa (604/51) on säädetty rajankäynnistä.

Kansallispuiston alue on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä kansallispuistoaluetta osoittavia tunnusmerkkejä sijoitetaan kansallispuistoon kuuluville maa-alueille. Kansallispuiston rajat vesialueilla merkitään vain karttaan.

Kansallispuistoon asetettavista tunnuskilvistä ja muista merkeistä on voimassa, mitä niistä erikseen on määrätty.

3 §

Haltuunotto-oikeus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja kansallispuiston vartijalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin kansallispuistossa noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös alueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä kansallispuistosta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

4 §

Alueen liittäminen kansallispuistoon

Jos Koloveden kansallispuistoon rajoittuva alue siirtyy valtion omistukseen, se voidaan liittää kansallispuistoon ympäristöministeriön päätöksellä.

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

6 §

Voimaantulo

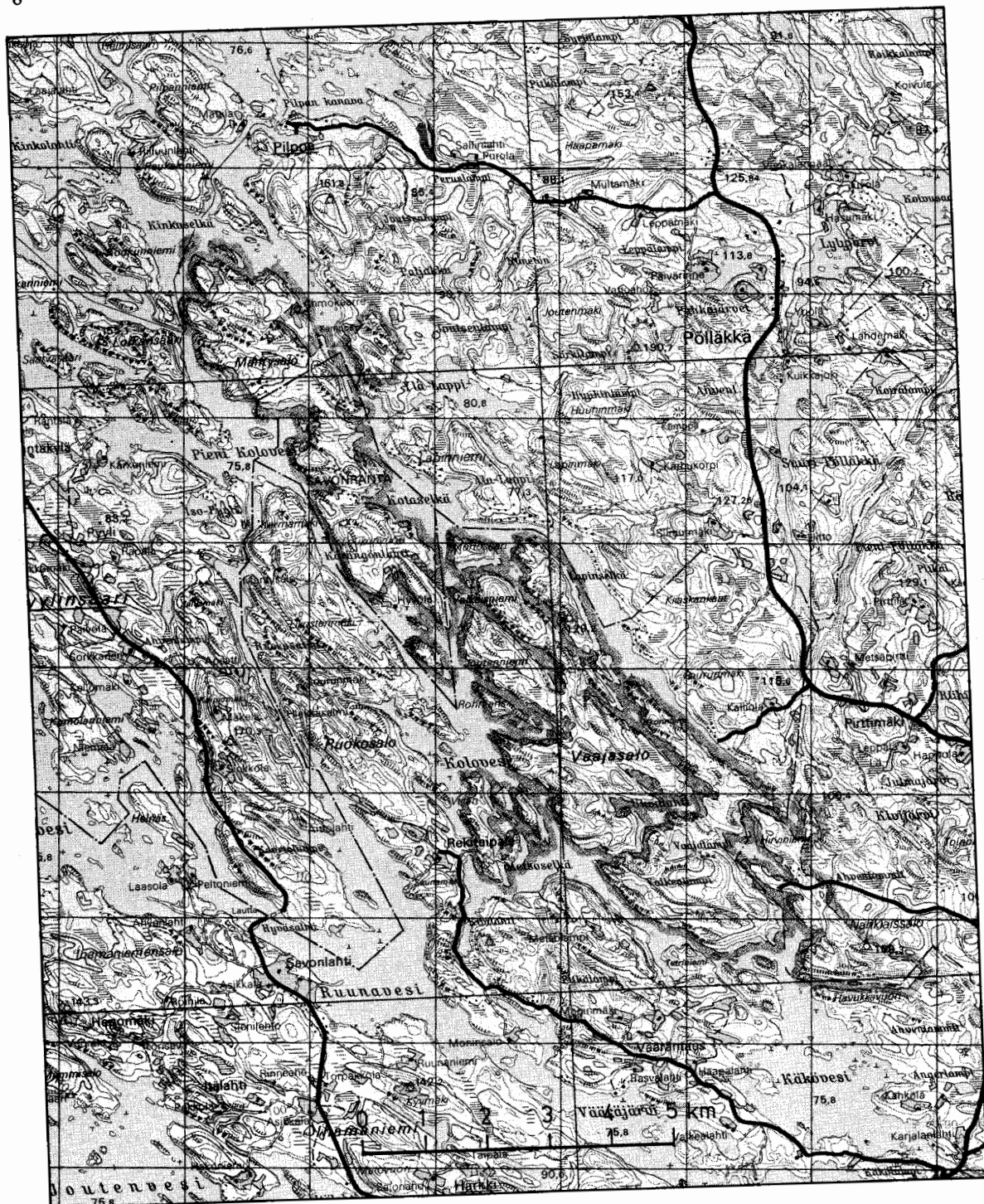
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Helsingissä 9 päivänä kesäkuuta 1989

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ympäristöministeri *Kaj Bärlund*

LIITE KOLOVEDEN KANSALLISPUISTO
 Enonkoski, Heinävesi, Savonranta 4212 05,06,08

Asetus

Koloveden kansallispuistosta

Ympäristöministerin esittelystä säädetään 23 päivänä helmikuuta 1923 annetun luonnonsuojelulain (71/23) 2 §:n 2 momentin ja Koloveden kansallispuistosta päivänä kuuta 19 annetun lain (/89) 5 §:n nojalla:

1 §

Kiellot

Koloveden kansallispuistossa ei saa:

1) rakentaa rakennuksia, rakennelmia tai teitä;

2) ottaa maa-aineksia, vahingoittaa maa- tai kallioperää eikä ojittaa metsää tai suota;

3) ottaa taikka vahingoittaa puita, pensaita tai muita kasveja tai niiden osia;

4) tappaa, pyydystää tai hätyyttää luonnonvaraisia selkärangkaisia eläimiä tai hävittää niiden pesiä eikä pyydystää, kerätä tai hätyyttää selkärangattomia eläimiä; eikä

5) leiriytyä tai tehdä avotulta.

Koloveden kansallispuistossa on kielletty muutkin toimet, jotka saattavat vaikuttaa epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan taikka eläin- tai kasvilajien säilymiseen.

2 §

Sallitut toimet

Koloveden kansallispuistossa saa kansallispuiston luonteen mukaisesti:

1) rakentaa alueen hoitoa, valvontaa ja tutkimusta, yleisön opastamista, retkeilyä ja alueeseen tutustumista varten tarpeellisia rakennuksia, rakennelmia ja polkuja;

2) poimia marjoja ja sieniiä;

3) palauttaa asianmukaisin toimin alueen luontaisen kehityksen;

4) rakentaa ja pitää kunnossa merenkulun turvalaitteita sekä vesikulkuväylien liikenne-merkkejä ja valo-opasteita;

5) ryhtyä pelastuspalvelun ja palontorjunnan vaatimiin toimiin; sekä

6) kartoittaa ja tehdä maanmittaustöitä.

Paikoissa, jotka on määrätty hoito- ja käytösuunnitelmassa, saa kansallispuistossa leiriytyä tilapäisesti ja tehdä tilapäisen avotulen.

3 §

Metsähallituksen luvalla sallitut toimet

Koloveden kansallispuistossa saa kansallispuiston luonteen mukaisesti metsähallituksen luvalla:

1) entistää, pitää kunnossa ja käyttää rakennuksia ja rakennelmia sekä pitää kunnossa sähkö- ja puhelinlinjoja ja -laitteita;

2) kerätä metsäpuiden käpyjä ja siemeniä sekä ottaa metsänjalostukseen tarvittavia kasvinosia;

3) tutkimusta tai muuta tieteellistä tarkoitusta taikka opetusta varten tappaa tai pyydystää eläimiä ja vähäisessä määrin kerätä kasveja ja niiden osia, eläinten pesiä sekä kivennäisnäytteitä;

4) vähentää kasvi- tai eläinlajin yksilöiden lukumäärää, jos laji on lisääntynyt liikaa tai käynyt muuten vahingolliseksi; sekä

5) tutkia alueen geologiaa ja etsiä malmeja. Koloveden kansallispuistossa saavat paikalli-

set asukkaat metsähallituksen luvalla metsästää hirveä. Hirvenmetsästyksestä määrätään järjestyssäännössä hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti.

4 §

Hoito- ja käyttösuunnitelma

Koloveden kansallispuiston hoitoa ja käyttöä varten on laadittava hoito- ja käyttösuunnitelma.

Hoito- ja käyttösuunnitelman perusteet (*runkosuunnitelman*) vahvistaa ympäristöministeriö. Runkosuunnitelmaa vahvistaessaan ministeriö määrää, mitkä runkosuunnitelman nojalla laadittavat *erityissuunnitelmat* on alistettava ministeriön vahvistettaviksi.

Ympäristöministeriö voi runkosuunnitelmasa sallia muitakin kuin 2 ja 3 §:ssä tarkoitettuja toimia, jotka ovat Koloveden kansallispuiston luonteen mukaisia ja joita sen asianmukainen hoito tai käyttö edellyttää.

5 §

Erityisiä säännöksiä

Säännökset, joiden nojalla eräät toimet kansallispuiston alueella sallitaan, eivät perusta

laajempaa oikeutta kuin asianomaisella muuten on.

Koloveden kansallispuiston rauhoitussäännökset tulevat voimaan, kun sen rajojen määrittäminen on saatettu loppuun.

6 §

Kansallispuiston hallinta

Koloveden kansallispuistoa hallitsee ja hoitaa metsähallitus.

7 §

Tarkemmat määräykset ja ohjeet

Tarkemmat määräykset tämän asetuksen täytäntöönpanosta antaa tarvittaessa ympäristöministeriö.

Ohjeet Koloveden kansallispuiston rajojen määrittämisestä antaa maanmittaushallitus.

8 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .